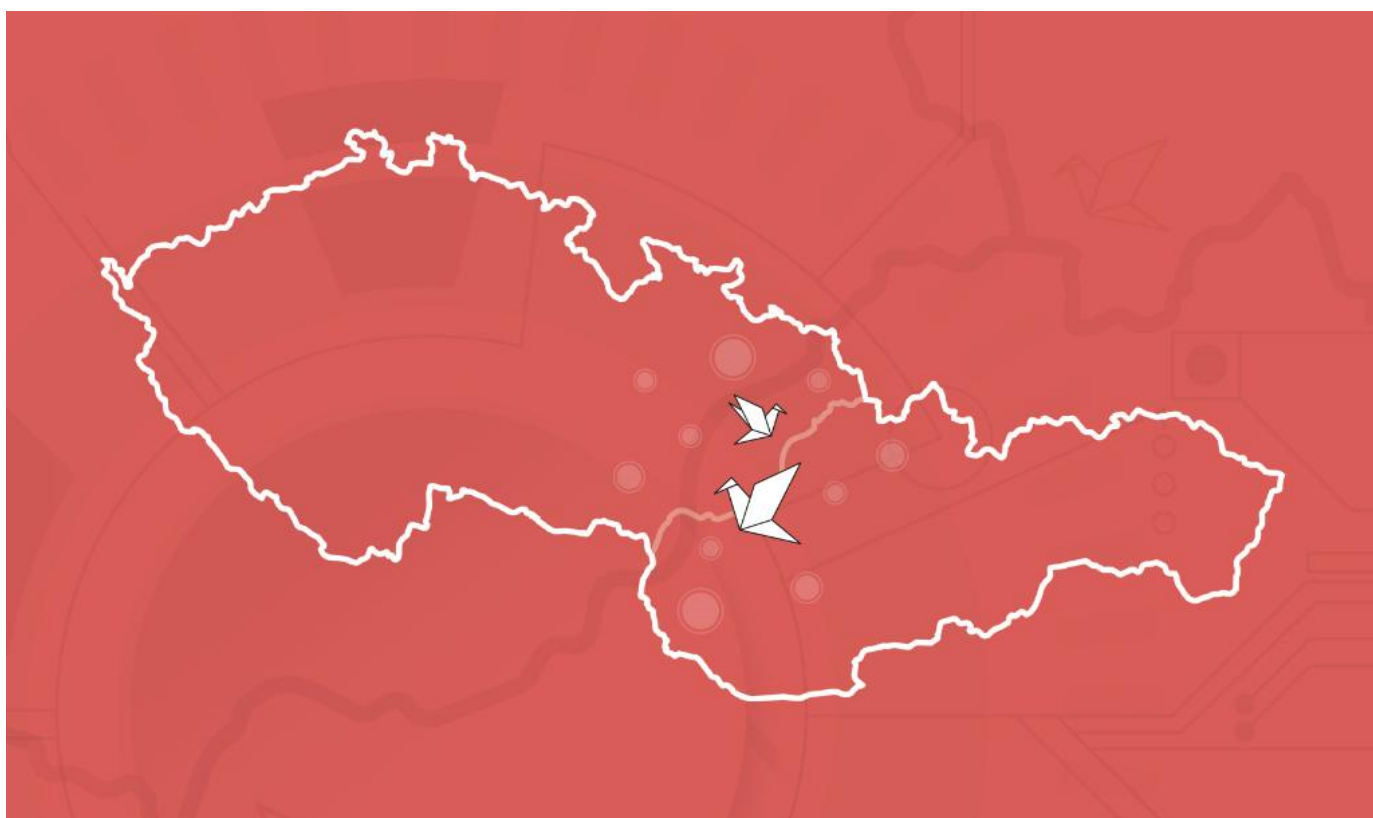

SMART KNIŽNICE: VZDELÁVANIE BEZ HRANÍC

MODUL JAK UMĚLÁ INTELIGENCE MĚNÍ SVĚT –

LEKTORSKÝ PLÁN

Bezplatná publikácia

**Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú jej autori
a nedá sa stotožniť s oficiálnym stanoviskom Európskej únie.**

O školení:

Školení je zaměřeno na praktické využití nástrojů umělé inteligence v každodenní knihovnické praxi i při poskytování služeb veřejnosti. Účastníci se seznámí mimo jiné s možnostmi práce jak s textovými, tak i grafickými materiály, stejně jako s využitím AI při podpoře komunitních a vzdělávacích aktivit knihoven. Důraz bude kladen na aktivní zapojení účastníků a praktické vyzkoušení široké škály konkrétních nástrojů.

Společně překročíme rámec běžně známých jazykových modelů a zaměříme se na to, kde všude jsou prvky umělé inteligence integrovány a jak mohou přispět ke zvýšení efektivity, zpestření i zatraktivnění každodenní práce. Pozornost bude věnována především přenositelnosti získaných dovedností do knihovnické praxe a jejich využitelnosti pro různé cílové skupiny uživatelů.

Časový harmonogram

09:00 – 15:00 (včetně obědové přestávky)

- 09:00 – 10:00 – Úvodní teoretický rámec
- 10:00 – 11:30 – Velké jazykové modely a jak na ně
- 12:00 – 13:30 – AI nástroje, které se Vám mohou hodit
- 13:30 – 15:00 – Týmová práce na vlastním projektu

Cílová skupina: knihovníci veřejných knihoven

Požadavky na školení:

- Stabilní internetové připojení (WiFi)
- Plátno na promítání prezentace
- Notebooky s přístupem na internet
- Placené licence u AI nástrojů, které chceme účastníkům ukazovat
- Přihlášení do služeb, které si účastníci sami vyzkouší

Část 1 – Úvodní teoretický rámec (9:00 – 10:30)

Úvodní blok je určený k poskytnutí rámcového pohledu na problematiku AI. Představení základních pojmů a obecné uvedení do tématu. Jde o část, kde se nepracuje na PC, ale budou ho potřebovat (i když část mohou dělat třeba na mobilu) a je třeba aktivní zapojení účastníků.

09:00 – 09:20 – Interaktivní Kahoot kvíz o AI

- Krátký kvíz na ověření základních vědomostí k dané problematice.
- Účastníci využívají buď svoje PC nebo mohou přes mobil. Pokud účastníci neznají principi fungování, je třeba udělat první pokusný Kahoot na obecné otázky, ať si vyzkouší.
- Vhodné je každou otázku komentovat, doplnit dalšími informacemi, ať se nejedná jenom o zábavný test.

09:20 – 9:40 – Turingův test

- Pokus, který má za cíl prověřit, jestli se nějaký systém umělé inteligence opravdu chová inteligentně. Jedná se spíše o zábavnou aktivitu na úvod workshopu, vycházející z principu

Turingova testu. Cílem je poukázat na to, že dnešní systému už opravdu těžko rozpoznáme, co psal PC a co člověk.

- Je třeba mít předpřipravené 3–5 otázek na které budeme získávat odpovědi.
- Výsledky odpovědí se prezentují do Google dokumentu, který je zobrazen účastníkům.
- Dokázal někdo poznat všechny odpovědi správně? Dokážete zobecnit na základě čeho poznáte, že odpovídal stroj anebo člověk? Shodnou se účastníci, že lze toto v dnešní době vůbec rozpoznat?

9:40 – 10:00 – Přiřad' pojmy

- Aktivita účastníků, která má za cíl vysvětlit a identifikovat základní teoretické pojmy a rámce z oblasti AI.
- Účastníci mohou pracovat individuálně, ale lepší je rozdělit náhodně do dvojic a v případě potřeby i do trojic. Diskuse při práci je vítána! Všechny skupiny mají stejná zadání. Je třeba je omezit časem, ale není to soutěž.
- Účastníci k šedým pojmům přiřazují bílé kartičky – definice a související pojmy.

Část 2 – Úvodní teoretický rámec (10:00 – 11:30)

Můžeme předpokládat, že většina účastníků už s těmito modely pracovala, a proto je tato část výrazně nepopisuje, ale zaměřuje se na následující:

- jaké další modely kromě chat GPT existují – ukázat širí možností
- ukázat jaké jsou jejich možnosti a v jakých případech je lze používat
- naučit efektivní práci s nimi – základy promptování

Doporučujeme na začátek udělat krátké seznámení s dovednostmi, pro lepší představu. Každý z účastníků ve stručnosti představí, jestli už a v jakých případech použil některý z těchto nástrojů. Ptáme se především na jaký nástroj a pro jaké úkoly/činnosti používá nebo používal. Případně i pozitivní a negativní zkušenosti. Ideálně zapisujeme např. na tabuli/flipchart/sdílený dokument.

10:05 – 10:20 – Promptování

- Krátké představení problematiky – viz doporučená prezentace
- Následně je možné projít obdobnou prezentací, kterou vytvořila AI na základě jednoho promptu.
- Lze srovnat jaké jsou podobnosti, zda něco chybí nebo naopak.

10:20 – 11:15 – Lektorská demonstrace

Jaké modely budeme představovat (záleží samozřejmě vždy na lektorovi), doporučeny jsou následující, se kterými by se měl lektor před workshopem seznámit a především zjistit, zda zde jsou nějaké novinky apod.:

- Chat GPT
- Gemini (Google)
- Copilot (Microsoft)
- Perplexity
- Claude
- NotebookLM

V tomto bodě bude docházet k neustálým proměnám, proto je třeba vždy daný nástroj před školením projít a zařadit případné novinky. Doporučujeme zaměřit se především na následující:

- Popis prostředí, přizpůsobení a nastavení.
- Různé typy dotazování (hledej, argumentuj)
- Hlasové zadávání
- Práce s nahranými soubory (z PC -> formáty pdf nebo excel)
- Prozkoumej modely GPT
- Hlubkový výzkum / Deep research
- Pro Copilot poukázat na placenou verzi s integrací do Office nástroje
- Podrobněji ukázat NotebookLM jako nástroj pro práci s vlastními dokumenty

11:15 – 11:30 – Lektorská demonstrace

- Porovnávat různé výstupy pro různé modely a stejné prompty. Každý účastník si vyzkouší vlastní prompt, který položí do více modelů a porovná výstup..
- Lze využít bez přihlášení ChatGPT a Copilot. Kdo má Google účet, zkouší i Gemini.
- Pokud účastníky žádný prompt nenapadá, lektor jim něco doporučí (napsat zde).
- Pokud je dostatečný časový prostor, lze jako úkol zadat práci např. s Excelovským dokumentem. Dávat prompty týkající se tohoto souboru.

Část 3 – AI nástroje, které se Vám mohou hodit (12:00 – 13:30)

Cílem je poukázat i na to, že AI nejsou jenom jazykové modely, ale také funkcionality integrované do jiných nástrojů nebo takové, které jsou určeny pro práci s multimediálním obsahem. Vhodné je z pohledu lektora ukázat následující nástroje:

- <https://www.napkin.ai/>
- <https://www.canva.com/>
- <https://gamma.app/>
- <https://elevenlabs.io/>
- <https://www.heygen.com/>
- <https://pictory.ai/>

Poukazujeme také na rozdíl mezi placenou a free verzí. Je doporučeno mít z lektorského pohledu připravené jednu až dvě ukázky toho, co může být výstupem při použití nástroje. Následně účastníkům ukázat, jak k takovému výstupu došel. Např. pro elevenlabs.io:

- krátký namluvený text
- rozhovor dvou lidí
- kopie vlastního hlasu

I v tomto případě je třeba neustále sledovat aktuální vývoj daných nástrojů a případně i zařadit jiný nástroj. V případě dostatečné časové rezervy lze zařadit krátké úkoly, ať si účastníci vyzkouší vybrané nástroje. Např.

- Napkin – všichni mají v PC nahraný jeden stejný dokument. Zkusí si udělat vizualizaci části textu a následně nahrají do společného Google dokumentu.
- Gamma.app – vytvoření a rychlá úprava prezentace na lektorem zadané téma.
- Heygen.com – vyzkoušet si jak udělat z obrázku video – poukázat na etickou stránku!

Část 4 – Týmová práce na vlastním projektu (13:30 – 15:00)

Klíčové pro praktické zapojení účastníků, je, aby si vyzkoušeli jednotlivé nástroje. V tomto směru doporučujeme dát účastníkům na výběr z více možných miniprojektů.

- Účastníci pracují samostatně, ale lépe je ve dvojicích
- Lektor vystupuje v roli poradce s jednotlivými nástroji, doporučuje apod.
- V rámci projektu je třeba využít různé typy nástrojů – práce s textem, obrázek, audio a ideálně spojení do videa (poslední není podmínkou).
- **Téma miniprojektu: Vytvořte booktrailer!** Používejte AI nástroje.
- Stručný scénář včetně textů. -> Vygenerujte grafické podklady (fotky, videa). -> Namluvte texty, připravte si hudbu. -> Všechno spojte dohromady.
- Ideální je ukázat výstup, jak by mohlo vypadat

Všechny metodické materiály, prezentace a další podporné dokumenty k tomuto modulu jsou dostupné na webové stránce projektu: <https://smartlab.cvtisr.sk/index.php/smart-vzdelavanie/>

Autor: Moravská zemská knihovna v Brně

2025

Licencia CC-BY-NC

<https://smartlab.cvtisr.sk/index.php/smart-vzdelavanie/>

Interreg

Spolufinancovaný
Európskou úniou

CENTRUM
VEDECKO-TECHNICKÝCH
INFORMÁCIÍ SR

**MORAVSKÁ
ZEMSKÁ
KNIHOVNA**

Slovensko – Česko